

Verohallinnon menettely oikaisuvaatimusten käsittelyssä

KANTELU

Kantelija on oikeuskanslerinvirastoon 6.9.2023 saapuneessa kantelussaan arvostellut Verohallinnon menettelyä oikaisuvaatimustensa käsittelemisessä. Kantelun mukaan hänen toisen oikaisuvaatimuksensa käsittely oli kantelun tekemisajankohtaan mennessä kestänyt yli kolme vuotta ja toisen yli kaksi vuotta.

Kantelussa esitetyn näkemyksen mukaan Verohallinto on lisäksi antanut väärää tietoa verojen vanhentumisesta tai niiden maksamisesta sekä tehnyt päätöksen olla tutkimatta hakemusta ulosoton kiellosta.

SELVITYS

Verohallinto on 6.3.2024 antanut siltä pyytämäni selvityksen.

VASTINE

Kantelija ei ole käyttänyt hänelle varattua tilaisuutta vastineen antamiseen.

RATKAISU

Asiasta saatu selvitys

Verohallinnon selvityksen mukaan kantelijan vuosien 2014 ja 2015 verotusten osalta hallinto-oikeuden päätöksen ja sen perusteella uudelleen toimitettavasta verotuksesta annetun päätöksen välillä oli kulunut noin 28 kuukautta. Uudelleen toimitettuun verotukseen kohdistuneeseen oikaisuvaatimukseen, joka oli tullut vireille 10.8.2020, oli annettu päätös noin 39 kuukauden kuluessa oikaisuvaatimuksen vireille tulosta joulukuussa 2023. Kantelijan verovuotta 2018 ja 2019 säännönmukaista verotusta koskevien 18.5.2021 vireille tulleiden oikaisuvaatimusten osalta vireille tulon ja joulukuussa 2023 annetun päätöksen välillä oli kulunut noin 31 kuukautta.

Selvityksen mukaan kantelijan oikaisuvaatimusten käsittelyn pitkittymisen ensisijaisina syinä ovat olleet kantelijan oikaisuvaatimusten liittyminen tytäryhtiön verotarkastukseen ja siitä vireillä olleeseen oikaisuprosessiin sekä kansainvälistä verotusta toimittavien virkailijoiden runsas vaihtuvuus. Verotusyksikön arvion mukaan asiakokonaisuus oli lisäksi ollut haastava. Siihen oli liittynyt kansainvälistä tiedonvaihtoa, selvitystä verotarkastukseen liittyvien osapuolien verotuksellisesta asemasta Suomessa, konserni- ja omistussuhteista sekä tosiasiallisesta edunsaajasta. Käsittelyn pitkittymisen syynä on ollut oikaisutapausten käsitteleminen yhdessä kantelijan tytäryhtiön verotarkastuksesta vireillä olleen oikaisuprosessin kanssa.

Oikaisuvaatimusten lopullisena käsittelijänä toiminut verosihteeri oli ottanut asiat käsiteltävikseen alkuvuodesta 2023. Tämän jälkeen asioiden käsittely oli selvityksen mukaan edennyt, ja ne oli ratkaistu joulukuussa 2023. Osittain käsittelyn viivästymiseen oli kuitenkin vaikuttanut se, että kantelija oli toimittanut elokuussa sähköpostitse 2023 pyydetyt lisäselvitykset vasta virallisen lisäselvityspyynnön jälkeen marraskuun 2023 lopussa.

Ennen vuotta 2023 oikaisuvaatimukset olivat olleet käsiteltävänä usealla virkailijalla. Verotusyksikkö on todennut, että yksi selittävä tekijä kantelijan oikaisuvaatimuksien käsittelyn viivästymiselle on ollut virkailijoiden runsas vaihtuvuus. Tämä on johtanut tapauksien siirtelyyn virkailijoiden välillä, jolloin kyseessä olevaan haastavaan ja erikoisosaamista vaativaan tapaukseen perehtyminen on vienyt heiltä aikaa.

Verotusyksikkö on todennut vielä ottaneensa vuonna 2021 käyttöön valtakunnallisesti esihenkilöryhmissä käytävän tapausten käsittelyajan seurannan, jossa ryhmien keskeneräisistä töistä ja työn etenemisen esteistä keskustellaan. Tapausten käsittelyaikoja seurataan järjestelmällisesti ryhmäkohtaisesta yhteenvedosta, jolloin niiden pitkittymiseen pystytään reagoimaan ajoissa.

Verotusyksikkö on ilmoittanut ryhtyvänsä toimenpiteisiin käsittelyaikojen seurannan korostamisessa esihenkilöille pidettävässä tiedotuksessa. Se on todennut, että tehokas käsittelyaikojen

seuranta on mahdollista ryhmätasolla esihenkilön ohjauksella. Yksikkö on selvityksessään pahoitellut kantelijan oikaisuvaatimuksen käsittelyn viivästymistä.

Kantelun mukaan Verohallinto oli lisäksi antanut väärää tietoa verojen vanhentumisesta ja niiden maksamisesta. Siltä osin selvityksessä on todettu, että aiheettomat täytäntöönpanon tutkimattajättämisspäätökset ovat johtuneet epäselvästä järjestelmän näytöstä, jolla velat eivät ole näkyneet enää vanhenemisen jälkeen. Verotusyksikkö on todennut, että tapauksessa esiin tullut järjestelmän puutteellisuus ei ole ollut aiemmin sen tiedossa. Verotusyksikön mukaan järjestelmän puutteellisuus otetaan huomioon virkailijoille järjestettävässä koulutuksessa ja sisäisissä ohjeissa. Verotusyksikkö on pahoitellut myös kantelijalle virheellisistä päätöksistä aiheutunutta harmia.

Arviointi

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsiteltyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa.

Hallintolain (434/2003) 7 §:n 1 momentin mukaan asiointi ja asian käsittely viranomaisessa on pyrittävä järjestämään siten, että hallinnossa asioiva saa asianmukaisesti hallinnon palveluita ja viranomainen voi suorittaa tehtävänsä tuloksellisesti. Lain 23 §:n 1 momentin mukaan asia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä.

Verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995) 63 §:n 3 momentin mukaan oikaisuvaatimus on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä.

Laillisuusvalvontakäytännössä on vakiintuneesti katsottu, että viranomaisen tulee huolehtia tehtävien asianmukaisesta hoitamisesta myös niissä tilanteissa, kun resurssit ovat niukat, organisaatiossa tapahtuu muutoksia tai henkilöstövaihdoksia taikka asioiden käsittely jostain muusta syystä ruuhkaantuu.

Kantelijan toisen oikaisuvaatimuksen käsittely Verohallinnossa on kestänyt saadun selvityksen mukaan vähän yli kolme vuotta ja toisen noin kaksi ja puoli vuotta. Käsittelyaikoja ei voida pitää verovelvollisen kannalta kohtuullisena. Jos kyseisenlaisessa asiassa vielä haettaisiin muutosta hallinto-oikeudesta, muodostuisi asian kokonaiskäsittelyaika erittäin pitkäksi.

Olen jo aiemmin 17.6.2020 antamassani ratkaisussa ([dnro OKV/40/10/2020](#)) ja 30.12.2021 antamassani ratkaisussa ([dnro OKV/33/10/2021](#)) kiinnittänyt Verohallinnon huomiota velvollisuuteen käsitellä verotuksen oikaisuvaatimukset ilman aiheetonta viivytystä. Kantelussa tarkoite-

tussa tapauksessa oikaisuvaatimusten käsittelyaika oli vielä mainittujen tapauksien käsittelyaikoja pidempi. Aiemmista Verohallinnolle annetuista moitteista huolimatta kantelussa tarkoitettujen oikaisuvaatimusten käsittely on edelleen viivästynyt.

Verohallinto on todennut lausunnossaan, että sen käsityksen mukaan oikaisuvaatimusten käsittelyn aktiivisena vaiheena voidaan pitää noin neljää kuukautta elo-joulukuussa 2023. Sen käsityksen mukaan oikaisuvaatimusten käsittelyn viipymiseen on kuitenkin vaikuttanut ensisijaisesti se, että asiassa oli jääty odottamaan verotarkastuksen kohteena olleen tytäryhtiön asiassa annettavaa oikaisulautakunnan ratkaisua.

Verohallinto on todennut, ettei Verotusyksikön selvityksestä käy tarkemmin ilmi, millä tavoin virkailijoita oli ohjeistettu siitä, millaisissa tilanteissa voidaan jäädä odottamaan toisen verovelvollisen asiassa annettavia ratkaisuja ja oliko kantelijan asiassa toimittu tältä osin ohjeiden tai linjausten mukaisesti. Verohallinnon mukaan tytäryhtiön asiassa annettavalla ratkaisulla oli kuitenkin ollut vaikutusta kantelijan verotusasian ratkaisuun. Sen käsityksen mukaan verotusyksikkö oli siten voinut käyttää harkintavaltaansa kantelijan oikaisuvaatimusten käsittelyn valmistelussa siten, että se jäi odottamaan tytäryhtiön asiassa annettavia oikaisulautakunnan ratkaisuja. Verohallinnon käsityksen mukaan verotusyksikön olisi tullut kuitenkin tällöin varmistaa se, ettei kantelijan oikaisuvaatimusten käsittely kerrotun vuoksi kohtuuttomasti viivästy, minkä lisäksi kantelijaan olisi tullut olla asiasta yhteydessä ja tiedustella tämän näkemystä asiaan. Minulla ei asiassa käytettävissäni olevan selvityksen perusteella ole perusteita arvioida asiaa toisin kuin Verohallinto lausunnossaan.

Verohallinnon käsityksen mukaan kantelijan oikaisuvaatimusten käsittelyaikaa voidaan pitää edellä kerrotusta huolimatta kohtuuttoman pitkänä ja niitä ei ole käsitelty laissa edellytetyllä tavalla ilman aiheetonta viivytystä. Yhdyn myös tähän arvioon.

Seuraamusta harkitessani olen ottanut huomioon, että Verohallinnon lausunnossaan esittämän arvion mukaan asiassa oli ollut perusteltua odottaa tytäryhtiön asiassa annettavaa ratkaisua. Lisäksi Verohallinnon toimittamasta selvityksestä ilmenee, ettei kantelija ollut myöskään itse kaikilta osin myötävaikuttanut asioittensa joutuiseensa selvittämiseen. Vaikka kantelijan oikaisuvaatimusten käsittelyaikojen pituuden perusteella asiassa olisi arvioni mukaan lähtökohtaisesti perusteltua antaa Verohallinnolle asioiden käsittelyn viipymisestä huomautus, pidän edellä kerrottuun nähden asiassa riittävänä kiinnittää Verohallinnon vakavaa huomiota oikaisuvaatimusten joutuiseensa käsittelemiseen.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Kantelijan toisen oikaisuvaatimuksen käsittely kesti yli kolme vuotta ja toisen noin kaksi ja puoli vuotta. Totean pitäväni niiden käsittelyaikaa kohtuuttoman pitkänä. Asioita ei arvioni mukaan ole käsitelty lain edellyttämällä joutuisuudella.

Kiinnitän Verohallinnon vakavaa huomiota verotuksen oikaisuvaatimusten käsittelemiseen laissa edellytetyllä tavalla ilman aiheetonta viivytystä.

Asia ei anna aihetta muihin toimenpiteisiini.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Petri Martikainen

Esittelijäneuvos

Outi Kostama